

Lausunto

22.4.2025

VN/740/2024

VN/740/2024-OKM-43

Sisäministeriö

OKM lausunto - Pelastussuunnitelmaa koskeva yleisohje

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta pelastussuunnitelmaa koskevaksi yleisohjeeksi.

Pyydettyä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö esittää seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää ohjeluonnosta hyvänä ja perusteellisena. Ministeriö esittää kuitenkin seuraavia täydennyksiä luonnokseen.

Yleisohjeen luku 3.1: Vaarojen ja riskien arvioiminen, kolmanteen kappaleeseen (s. 17) olisi hyvä lisätä esimerkkinä omatoimikirjastot. Kirjastojen omatoimikäyttö tulee huomioida suunnitelmassa, koska asiakkaat voivat kirjastokortilla käyttää kirjastoa ilman henkilökunnan läsnäoloa. Kirjastotilassa tulee olla asiakkaille selkeät ohjeet (yhteydenotto, poistumisreitit) huomioiden käyttäjien eri ikäryhmät (lapset, nuoret, seniorit).

Yleisohjeen luku 3.7: Omatoiminen varautuminen poikkeusoloihin, Varautuminen aseellisiin uhkiin -otsikon alle (s. 29) lisäysehdotus koskien julkisia tiloja kuten kirjastoja: Julkisissa tiloissa, kuten kirjastoissa, tulisi pelastussuunnitelmassa huomioida sisään suojautumisen mahdollisuus. Sisään suojautumista tulisi myös harjoitella henkilökunnan kanssa. Sisään suojautumisen harjoituksesta tulisi muotoutua samanlainen harjoitus kuin paloharjoituksista, ehkä tarvitaan poliisi- tai pelastustoimen tukitoimia.

Pelastussuunnitelman laatiminen kulttuuriomaisuuteen kuuluvista kohteista

Pelastuslain (379/2011) 15 §:n mukaan pelastussuunnitelma on laadittava rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat. Pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen (407/2011) 1 §:ssä on tarkennettu, että pelastussuunnitelma on laadittava kulttuuriomaisuuden suojelua koskevissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa kulttuuriomaisuudeksi määriteltyihin ja sitä sisältäviin rakennuksiin ja kohteisiin sekä muihin lakien ja asetusten nojalla kulttuuriomaisuutena suojeltuihin rakennuksiin ja kohteisiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Kansainvälisten sopimusten ja muiden lakien ja asetusten perusteella kulttuuriomaisuutena suojellut kohteet sisältävät monentyyppisiä kohteita ja rakennuksia ja rakennusten käyttötarkoitukset ovat vaihtelevia. Monet kohteista kuuluvat muihin, asetuksessa määriteltyihin kohdetyyppeihin (kuten kirkot, kulttuurilaitokset, oppilaitokset) ja pelastussuunnitelman laatimisessa tulee noudattaa yleisiä riskien tunnistamiseen, kohteen turvallisuuteen, ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen sekä perehdyttämiseen ja tiedottamiseen liittyviä ohjeita. Kulttuuriomaisuuteen kuuluu kuitenkin myös kohteita, joihin pelastussuunnitelman laatimisvelvoite ei muutoin ulottuisi. Pelastussuunnitelman laatimisvelvoitetta olisi tältä osin hyvä mahdollisuuksien mukaan tarkentaa ohjeessa.

Kulttuuriomaisuuteen kuuluvissa ja suojelluissa kohteissa on tärkeää toimia yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa, jotta myös pelastusviranomaisilla on riittävät tiedot kohteesta. Henkilöturvallisuuden lisäksi tulee näissä kohteissa laatia suunnitelma kulttuuriperinnön pelastamiseksi ja pelastustoimenpiteiden suunnittelussa erityistä huomiota tulee kiinnittää myös palo- ja pelastusviranomaisten toimenpiteiden ja soveltuvien menetelmien suunnitteluun vahinkojen ehkäisemiseksi ja rajaamiseksi. Pelastussuunnitelmaohjetta olisi hyvä täydentää tältä osin yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Hallitusneuvos

Juho-Antti Jantunen

Liitteet

Jakelu

SM Sisäministeriö

Tiedoksi

OKM KUPO Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto

VN/740/2024-OKM-43

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: